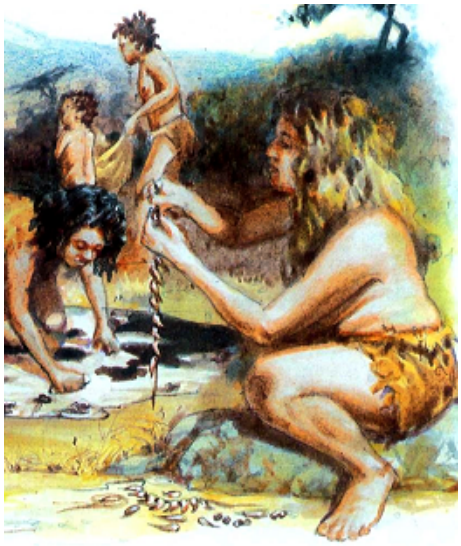
História šperku do začiatku 20. storočia (v rokoch) :)

Praveká parádnica

Pred 40 000 rokmi - si kromaňonci zhotovovali ozdoby z kameňov, kostí, slonoviny, mušlí, dreva, zubov a jantáru. Často si ich dávali do hrobov. V tejto fáze vývoja mali šperky za úlohu vyvolávať u nositeľa estetické pocity, u ostatných pocity obdivu a uznania, u nepriateľov strach a závisť.

Z neskorej doby kamennej (eneolitu) - pochádzajú najstaršie šperky vyrobené z kovu. Na ich výrobu sa používali meď a zlato.

V dobe bronzovej a v dobe železnej - sa vyrábali šperky hlavne z bronzu. Zhotovovali sa najmä náušnice, nákrčníky, prstene, náhrdelníky, náramky, náušnice, nánožné kruhy, ihlice a opasky zdobené geometrickou a rastlinnou ornamentikou.

Už v čase starovekého Egypta - sa na výrobu šperkov používali už aj perly.

Približne roku roku 400 p.n.l. - začala v Indii história diamantov.

V čase ranného stredoveku - boli šperky takmer výlučne výsadou vládnucej triedy. Zlatníci, teda aj šperkári, pracovali v službách svetských a cirkevných hodnostárov, pre ktorých vyrábali relikviáre, kríže, diadémy, korunky, spony a prstene. Tie symbolizovali stavovskú nadradenosť ich majiteľov.

V 5.-12. storočí - sa nosili byzantské a románske šperky.

Od 14. storočia - sa rozšírila výroba šperkov zo zlata. Okrem panovníkov a cirkevných hodnostárov zlaté šperky bežne nosili aj zámožní mešťania.

Zlatník v roku 1449

V 14. a 15. storočí - sa objavil gotický šperk. Najobľúbenejšími typmi šperkov tej doby boli rôzne druhy opaskov zdobené rytou ornamentikou a dekoratívne pôsobiace spony na zapínanie plášťa.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Pre obdobie renesancie - bol typický šperk farebný, reliéfny a druhovo veľmi bohatý. V tom čase už nebol iba samostatnou kompozíciou z kovu, ale aj drobnou plastikou zdobenou emailom, drahými kovmi a drahokamami.

V čase baroka - šperkári využívali predovšetkým pôsobivý brus drahokamov. Osádzali nimi ihlice a brošne v tvare mušlí, stúh, hviezdic a kvetinových konárikov.

V 2. polovici 18. storočia - boli v móde veľké brošne s antickými motívmi vkladanými do zlata[1].

V 19. storočí - v čase klasicizmu a empíru - pracovali šperkári predovšetkým pre meštiacku vrstvu obyvateľstva. Ich triezvemu vkusu zodpovedala úzka škála základných typov šperkov. Tvorili ich komplety: náhrdelník, náramok, náušnice a prívesok. Niekdajšia rozmanitosť mužských šperkov sa zredukovala na retiazku na hodinky, pečatný prsteň, kravatovú ihlicu a manžetové gombíky. Pre túto dobu boli typické šperky z lisovaného zlatého alebo strieborného plechu nízkej rýdzosti, pozlacované rozlične sfarbeným zlatom.

Od polovice 19. storočia - jemne tvarovaný klasicistický a empírový šperk vystriedali robustnejšie barokizujúce tvary.

Neskôr - sa do výzdoby šperkov dostali ornamenty i tvarové prvky z minulých storočí - renesancie, baroka a rokoka. Popri výrobe z drahých kovov sa používali aj menej hodnotné materiály.

Prelom 19. a 20. storočia - bol vo výtvarnom umení spojený s umeleckým slohom zvaným secesia. V šperkárstve sa vyznačoval používaním rastlinných ornamentov s nezvyčajnou technickou dokonalosťou. Okrem tradičných materiálov sa využívali meď a oceľ, syntetické kamene, sklenené pasty a umelé materiály.

[1] **Tzv. kamey.**

Zo sveta šperkov, Príbeh bižutérie

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania